

Torup Ting 2023: beretning

Lokaldemokratiet lever og udvikler sig i Torup. Levende, informative og velbesøgte borgermøder viser den brede interesse for et demokrati, som trives nedefra. Dette engagement er vigtigt for at alle bliver hørt og ser sig selv som aktive deltagere i lokalsamfundet. Demokrati er ikke klaret ved at sætte et kryds hvert 4. år: det skal leves hver dag. Det gør vi i Torup. Torup Ting dækker det centrale Halsnæs, dvs det gamle postnummer 3380 Dyssekilde fra hav til fjord

Torup Ting, lokaldemokratiet, omfatter borgermøder og høringer, både om grundvand, lokale fonde, grusgrave og senest om solceller – men også Torup Folkekøkken (fællesspisning), opsætning af bænke, trafikplan, fodboldmål, nyt bevægelseshus, grejbank, forskning, repair cafe, ALrum – kort sagt hvad der rør sig i lokalområdet:

- Generalforsamling 12. MAR 2023, borgermøder m/u Folkekøkken: Energipark, MAR & DEC 2023; landdistriktsminister besøg NOV 2023. En Nytårshilsen fra Torup Ting blev bragt i Halsnæs Avis, DEC 2023; se, [Halsnæs Avis - Uge 01 \(e-pages.pub\)](#) s 19
- Løbende kontakter til og møder med borgmester, kommunale udvalg & den kommunale forvaltning
- Deltagelse i forsknings- og udviklingsprojekter, både nationalt [DELTA – Om deltagerkultur i Danmark | Nordea-fonden \(nordeafonden.dk\)](#) og Varme Zoner ([Torup – Varme Zoner](#)) – og internationalt ([Torup – Smart Rural Areas \(smartrural21.eu\)](#))
- Det fortsatte arbejde i Torupfonden og planlægningen af og støtten til Hvideland/Hvidkilde
- Aktive Småting: Torup Deleværksted/Repair Cafe, Stier & Veje, Torup DOKby (på standby), Torup Tingsted, Torup Kalender/Velkommen til Torup, QR-koder, Torup Klatrevæg, Torup Grejbank & Landsbypedel, ALrum

Bestyrelsen arbejder løbende - på baggrund af drøftelserne ved borgermøderne – med aktuelle forhold af betydning for Torup og omegn. En større sag af betydning for lokalområdet har behov for løbende lokal opmærksomhed:

- Energipark screening (700 HA) og evt etablering (70 HA) afstedkom stor opmærksomhed og bekymring. Et alternativt natur- og energiprojekt blev fremlagt. I 2023 har Torup Ting således afholdt 2 borgermøder om *Energipark omkring Torup*, i februar og igen i december. Især det sidste trak alle folk af huse, for nu kom det tæt på. Meningerne om energipark dvs solceller er delte, naturligvis. Torup Ting har fremlagt en vision som fokuserer på natur og lokalt energifællesskab – og Torup Ting vil indgå aktivt i de videre drøftelser om en evt energipark på vores egn.... hvis det bliver aktuelt. I mellemtiden har Torup Ting sammen med andre lokale kræfter sendt et kritisk hørings svar om 'Screening af Energiparker', hvor vi bla peger på behovet for og manglen på lokal indflydelse og medejerskab i hele processen.

Torup Tings bestyrelse har løbende haft møder med borgmester & den kommunale forvaltning, især om veje/stier/trafik og om Torup Tings forslag til en samarbejdsaftale med Halsnæs Kommune – og om Energipark, ikke mindst. Torup Tings fokus på en lokal/decentral hjemme(syge)pleje, NÆRpleje, var temaet for Torups ansøgning om at blive Frilandsby. Torup blev udvalgt som potentiel deltager i Frilandsbyordningen – et politisk prestigeprojekt - men måtte takke nej pga markant uvilje fra Halsnæs Kommune, i første omgang (2023). Men formanden for Torup Ting deltager i det nationale udviklingsarbejde om netop lokal/decentral pleje i projekt *Sundhedslandbyer* under Landdistrikternes Fællesråd, støttet af Nordeafonden.

Torup Ting er fra 2022 repræsenteret i Halsnæs Kommunes Grønt Råd – og har spillet en aktiv rolle ifm VILDnæs, dvs Halsnæs Kommunes deltagelse i Miljøministeriets biodiversitets-kampagne.

Ud over Torup

Torup er løbende genstand for opmærksomhed fra ind- og udland – og internationale studiebesøg. Formanden har i perioden holdt landdistrikts-oplæg flere steder i Danmark og i udlandet, bla i Gdansk/Polen og Halland/Sverige. Formanden har via sin plads i Realdanias Underværker-jury frem til 2023 også her brugt Torup som udgangspunkt. Torup indeholder en rigdom af gode eksempler på liv på landet – og Torup Ting er ambassadør ikke blot for Torup, men for hele Halsnæs og det såkaldte Udkantsdanmark.

Torup Ting rækker således langt ud over lokalområdet, hvilket også blev klart ifm til hæderen som Årets Landsby, SEP 2019 - pba ansøgning fra Torup Ting. Det afstedkom en festlig fejring, en præmie og en sand mediestorm med indslag i DR1, TV Avisen, TV2, TV2 News, TV Lorry, Nordsjællands TV, Radioavisen, DR P1 og Radio 4 – og satte dermed Torup og Halsnæs på det mediemæssige og landdistrikts-politiske landkort. Denne effekt har været ved ind i 2023.

Det lokale engagement skal ikke ses som en snæversynet sogne-politik. Tværtimod. Torup er løbende til inspiration for andre lokalsamfund rundt om i landet, både med foredrag over hele landet og bunkevis af besøg i Torup - og i form af projekter som *Rurale Succeser (2019)*, *Deltag (2020)*, *Varme Zoner (2021)* og *Grønne Fællesskaber (2021)* dvs forskningsprojekter, hvor Torup både har været genstand for forskning, medforskere og et lysende eksempel på en livskraftig landdistriktsudvikling. Sådanne projekter og undersøgelser danner grundlag for Torups deltagelse i internationale landsbyprojekter som fx EUs *Smart Rural 21 Project (og videreførelsen Smart Rural 27, 2023-2024)*, med besøg fra hele Europa og Torup på tribunen ved internationale konferencer. Og Torup blev valgt som landsby for Landdistriktsministerens besøg i november, hvor hun ville præsentere regeringens tanker om landdistriktspolitik. Mødet blev flyttet til Melby pga af de mange tilmeldinger ... og dagen efter var hun ikke længere minister. Det var ikke vores skyld, for vi tog godt imod hende i Torup, hvor vi stod for en rundvisning i Torups herligheder.

Småting

Småting, dvs arbejdsgrupperne under Torup Ting har fungeret fint ift de mange andre frivillige opgaver, nemlig Torup Deleværksted/Repair Cafe, Torup Tingsted, Velkommen til Torup, Stier/Veje/Trafik, QR-koder, Klatrevæg, Grejbank/Landsbypedel og ALrum:

- Torup Deleværksted/Repair Cafe på Dyssekilde Station. Genbrug og reparation er trendy og Torup er helt på forkant her; tilknyttet <https://repaircatedanmark.dk> - og huser også projekt *Sykkel*: et låne- og demonstrationsprojekt om alternativ transport, se www.sykkel.dk, som fra 2024 kommer til at danne et 'hub', dvs et støttepunkt ift Grøn Turisme, et projekt under Visitnordsjælland med støtte fra bla LAG Gribskov-Halsnæs.

- Stier/Veje/Trafik: løbende dokumentation og lobbyisme ift Halsnæs Kommune, herunder møder med forvaltningen. Sammenhængende og sikre sti-forbindelser, fartdæmpning/afstribning på vejene står højt på listen – og er blevet gennemført i årenes løb. Småtinget har fremlagt en samlet trafikplan for Torup og omegn – og kommenteret ifm en kommunal Trafikplan-høring (JAN 2021). Torups trafikplan har været drøftet igen med Halsnæs Kommune, NOV 2022 og løbende.
- Småtinget Velkommen til Torup har vedligeholdt Torups nye hjemmeside, inkl en Torup Kalender (se www.torupting.dk)
- QR-koder i Torup, inspireret af et tilsvarende projekt i Liseleje. Fortællingen om vigtige steder og historiske huse i Torup bliver fortalt via QR-koder, som kan scannes af en mobiltelefon af den smarte slags. Projektet retter sig mod både Torup-borgere og gæster udefra
- Torup Grejbank & Landsbypedel, projekt Dugnad, støttet af Nordeafonden (Her bor vi) er indrettet på Hvidelandsgården. En tilhørende app, Ting og Talenter (www.tingogtalenter.com) er udviklet med midler fra SR21-projektet. Midler fra Landdistriktspuljen bidrager også til Torup Grejbank & Landsbypedel
- Torup Folkekøkken: fællesspisninger i forsamlingshuset. Lokale temaer i 2022-2023 har omfattet Frilandsby; NÆRpleje; Fonde; Grundvand; Grusgrave; Energipark. Torup Folkekøkken har suppleret Halsnæs Folkeuniversitets streaming i TLC af naturvidenskabelige foredrag fra Aarhus Universitet
- Torups bænke: flere specialdesignede bænke, bygget i Statsfængslet i Jyderup og hos FGU, Halsnæs, pryder nu udsigtspunkter i Torup. Det glæder både langsomt gående, kærestepar og andre livsnydere. 2 nye bænke er opsat på Halsninoen, vandrestien, hvor den løber igennem Torup
- ALrum: Torups kommende fælles bevægelseshus, Alrum, er et demonstrationsprojekt ift. kreativ genanvendelse af funktionstømte landbrugsbygninger: den grønne lade på Hvidelandsgården. Interessenterne - og brugerne - bag projektet repræsenterer en bred kreds af Torups foreninger og institutioner: Torup Ting, Torupfonden, TLC, Halsnæs Lilleskole, Torup Børnehaven, Torup Klatreklub, Økosamfundet Dyssekilde, Hvidkilde. Vi samarbejder med Halsnæs Kommune om at realisere kommunens 2030 vision om det gode/sunde/aktive liv i Halsnæs... i praksis. ALrum-projektet har i den anledning opnået støtte (20.000 kr.) fra Halsnæs Kommunes Visionspulje. I 2023 har Torup Ting fået støtte fra Landdistriktspuljen (ca. 1,5 mio kr) til at starte og styre projektet.

Lokaldemokratimidler 2018-2023

Torup Ting gjorde ved sine foretrædener for Halsnæs Kommunes udvalg for Kultur, Idræt og Demokrati 7.11.2018, 25.9.2019, 13.1.2021 og 2.11.2022, hvoraf den sidste foregik på Hvideland og havde karakter af 'Udvalget besøger lokalområdet'. 2023-mødet med udvalget er udskudt til 2024 af praktiske grunde. Torup Ting gør på disse møder rede for brugen af lokaldemokratimidlerne som et led i kommunens strategi for lokaldemokrati - og med fokus på Vision 2023/Vision 2035. Torup Ting peger her på behovet for en egentlig samarbejdsaftale mellem Torup Ting og Halsnæs Kommune – og på behovet for medspil i lokalpolitiske initiativer som fx NÆRpleje, dvs pleje tættere på borgerne (se ovenfor). Torup Ting får i lighed med de to andre lokalråd i Halsnæs Kommune stillet kr 25.000 til rådighed (2023) ift til at udvikle 'Vision 2030', hvor kommunen skal være kendt for at være 'Ikke for fin; rå og autentisk' – og ift at udvikle den nye/reviderede 2035-vision for Halsnæs, 'Halsnæs i bevægelse', som Torup Ting har udfoldet i særlig grad ift ALrums-projektet (se ovenfor). Lokaldemokratimidlerne er et vigtigt økonomisk bidrag til Torup Ting, da der ikke opkræves kontingent: tak for det til Halsnæs Kommune.

Torup Ting anvender midlerne til langsigtede formål, der kommer så mange som muligt til gode. Der er bl.a. investeret i udstyr (projektor/streaming ift Halsnæs Folkeuniversitet, borgermøder og ungdomsteater), Torup Tingsted, Torup Tings hjemmeside, Klatrevæg, Bænke, Torup Grejbank, ALrum - og en offentlig cykelpumpe i Torup. Flere af disse uddybes nedenfor – og i flere tilfælde har fondsmidler (Nordeafonden, Landdistriktspuljen, LAG Gribskov-Halsnæs, Halsnæs Kommunes Visionspulje) og præmien ifm Årets Landsby, 2019, bidraget.

Lokaldemokratimidler

Halsnæs Kommune og Vision 2030 og Vision 2035 – en opsummering

Torup Ting har i 2018, 2019, 2020, 2021, 2022 og 2023 anvendt lokaldemokratimidlerne til flg:

- Teater/musik aktiviteter for & med unge. Her var tale om et samarbejde ml UKC Halsnæs, Torup Forsamlingshus TLC og Torup Ting. Lamper, scenetæpper og dansegulv til teater indkøbt til fælles Torup-brug. Baggrunden er et ønske udtrykt ved borgermøder, hvor behovet for aktiviteter for/med unge blev fremhævet. Denne aktivitet knytter sig til 2030-visionens punkt om 'Sammenhængende lokale oplevelser' og blev videreført i 2019, 2020 og 2021 (har ligget lidt stille i 2022) og videreført i 2023. Udbyttet af dette er aktivering af og medleven fra ungdomsgruppen.
- Torup Klatrevæg og Klatreklub retter sig også mod især de unge – selv om andre også gerne må benytte sig af klatrevæggen, som er opført i samarbejde med Halsnæs Lilleskole, med tilskud fra Nordeafonden og Torup Ting. Denne aktivitet knytter sig til 2030-visionens punkt om 'Sammenhængende lokale oplevelser' og 'Turisme og gæster' og til [Vision 2035: Halsnæs i bevægelse \(halsnaes.dk\)](https://www.halsnaes.dk). Udbyttet af dette er fællesoplevelser og motion – og der bliver klatret i Torup, både af børn og forældre. Halsnæs Lilleskole har udannet nogle af lærerne til klatreinstruktører.
- Film forskellige steder i Torup... har ligget lidt postcorona-stille. Her er tale om et samarbejde med Torup DOKby under Torup Ting. Projektor, lærred og lydudstyr indkøbt til fælles Torup-brug. Baggrunden er et ønske om at samle Torup'ere og gæster til fælles aktiviteter, bla for at synliggøre Torups mange kvaliteter. Torupfilmen (2022) er blevet vist ifm et Folkekøkken: den viser Torups mange sider – i fest og hverdag - med udgangspunkt i Årets Landsby hæderen. Disse aktiviteter knytter sig til 2030-visionens 'Sammenhængende lokale oplevelser' og 'Turisme og gæster'. Udbyttet af dette er unikke fællesoplevelser.
- Velkommen til Torup. Torup Tings hjemmeside om bla aktiviteter (kalender), samt info om virksomheder og foreninger i Torup og Omegn. Baggrunden er et ønske om at synliggøre Torups mange kvaliteter og aktiviteter. Denne aktivitet knytter sig til 2030-visionens punkter om både 'Sammenhængende lokale oplevelser' og 'Turisme og gæster'. Den er blevet videreført i 2018 og 2019, 2020, 2021, 2022 og 2023. Behovet for 'Velkommen til Torup' understreges af tilflytterne i Hvidkilde og AB Vænget, som vil medføre mange nye medborgere i Torup: de vil (også) have behov for at orientere sig bredt om Torups mange muligheder. Udbyttet af dette er en synliggørelse af Torups mange kulturelle aktiviteter, attraktioner og virksomheder.
- QR-kode projekt under Torup Ting fokuserer på historien bag særlige steder og bygninger i Torup: hvor lå fx Torup Kro; hvad er Dyssekilde Stations historie? Her synliggøres Torups historie via tekst og videoer direkte på brugernes smartphones. Denne aktivitet er inspireret af Liselejes tilsvarende QR-projekt og knytter sig til 2030-visionens punkter om både 'Sammenhængende lokale oplevelser' og 'Turisme og gæster'. De 6 små videoer på engelsk under ([Torup – Smart Rural Areas \(smartrural21.eu\)](https://www.torup-smartrural.eu)) ligger i forlængelse af dette projekt. Og Torup havde tilmed også i 2023 sine egne elektronisk formidlede gåture – nu ophørt - på engelsk: [Wonderful Wonderful Walks Copenhagen Apps on the App Store \(apple.com\)](https://www.wonderfulwalks.com). Udbyttet af disse aktiviteter er en turisme-mæssig extra dimension og en fokusering af borgernes og gæsternes historiske bevidsthed om Torup, som har en 1000-årig historie.
- Folkekøkken, dvs fællesspisning for alle i Torup og omegn i TLC/Forsamlingshuset ca en gang om måneden under Torup Ting – med tilhørende lokal-tematiske drøftelser. TLC er stillet gratis til rådighed af TLCs bestyrelse, og deltagerne betaler selv for maden. Eneste Torup Ting udgift er trykning af plakater til ophæng i Torups fælles info-skabe. Plakaterne designses og ophænges vha

gratis frivilligt arbejde. I 2023 blev Folkekøkkenet suppleret af Halsnæs Folkeuniversitets streaming af naturvidenskabelige foredrag fra Aarhus Universitet. Folkekøkkenet er et af Torups vigtige samlingspunkter ... på linje med Torup Marked, hver 14. dag om sommeren, hvor mange turister og sommerhusbeboere samles i Torup til Kilometermad. Disse aktiviteter knytter sig til 2030-visionens punkt om 'Sammenhængende lokale oplevelser' og 'Turisme og gæster'. Udbyttet af dette er at der er skabt mødepladser for Torup'ere og ikke-Torup'ere på tværs. Det skaber en social sammenhængskraft.

- ALrum: Torups kommende fælles bevægelseshus, ALrum, er et demonstrations-projekt ift. kreativ genanvendelse af funktionstømte landbrugsbygninger: den grønne lade på Hvidelandsgården. Torup Ting har til ALrum-projektet som ovenfor nævnt opnået støtte (20.000 kr.) fra Halsnæs Kommunes Visionspulje og fra Landdistriktpuljen (ca. 1,5 mio kr) til projektets tidlige faser. Dette projekt og dets aktiviteter knytter sig til 2030-visionens punkt om 'Sammenhængende lokale oplevelser' - og til 2035-visionen om Halsnæs i Bevægelse.

- Torup Grejbank, også støttet af Nordeafonden og Landdistriktpulje midler. Denne aktivitet knytter sig til 2030-visionens punkter om 'Sammenhængende lokale oplevelser' - og til 2035-visionen om Halsnæs i Bevægelse - og styrker således den sociale sammenhængskraft. Udbyttet af dette er at de lokale deles om maskiner/redskaber/værktøj og får hjælp til dagligdagens små-opgaver, til små-vedligehold. De to dele af Dugnad, Grejbank + tilløbet til Landsbypedel er koblet i app'en (www.tingogtalenter.com), som understreger betydningen af lokalt engagement som drivkraft i samfundsudvikling. Nordeafonden har i 2023 anvendt Torup Grejbank som inspiration til en landsbyfællesskabs- og delekampagne, se [Dele-puljen | Nordea-fonden \(nordeafonden.dk\)](http://Dele-puljen | Nordea-fonden (nordeafonden.dk)).

Og dertil kommer at Torup har øget sine aktiviteter og service: der er nu både en frisør, et Folkeuniversitet og en landsbylæge i Torup. Midler flyder udefra til Torup, bla fra Nordeafonden, fra Landdistriktsmidlerne - og fra LAG Gribskov-Halsnæs til bla: Under Solen/Kornsang bageri/Cafe Torup, Sykkel, Landsbylægen, Tothavens besøgsgård, Mad & Mennesker/Grønnessegård, Hvidkildes fælleshus, Brugsen og tidligere: Dyssekilde Station. Og Halsnæs Kommune har stillet en kommunal garanti ift de kommende boliger i AB Vænget.

Lokale initiativer tager – som det ses i denne årsberetning - mange former, fra det helt spontane til det stramt organiserede. Denslags kommer ikke af sig selv. Det kræver en gedigen, visionær og vedholdende indsats. Det er det bærende element: civilsamfundet træder i karakter i Torup. TAK til alle som løfter og bærer.

Torup Ting, januar 2024, Peter Plant

Bestyrelsen består af: Peter Plant, formand; Lis Hoffmann, Karen Lund, Catalina Odile Sommer og Cinna Vollmond

Se www.torupting.dk og følg os på Facebook:

<https://www.facebook.com/groups/1483668321918794/?fref=ts>